

Eindexamen maatschappijleer vwo 2002-II

havovwo.nl

Antwoordmodel

Antwoorden

Deel-
scores

Opgave 1 Ontwikkelingssamenwerking

Maximumscore 4

1 □ A

- Bij ontwikkelingshulp gaat het om het geven van concrete hulp (geld, goederen of diensten) aan ontwikkelingslanden (ten behoeve van de economische en/of sociale ontwikkeling van deze landen) 1
- Bij ontwikkelingssamenwerking gaat het om activiteiten van rijke landen en van ontwikkelingslanden om *samen* onderontwikkeling/armoede terug te dringen./ Ontwikkelingssamenwerking is meer dan alleen het geven van hulp van de rijke landen aan de ontwikkelingslanden. Ontwikkelingssamenwerking omvat naast het geven van hulp het nemen van maatregelen binnen de ontwikkelingslanden, binnen de rijke landen en in de betrekkingen tussen ontwikkelingslanden en de rijke landen./Ontwikkelingssamenwerking betekent dat rijke landen en ontwikkelingslanden *samen verantwoordelijk* zijn voor het nemen van maatregelen om armoede tegen te gaan 1

B

Twee van de volgende citaten die passen binnen de definitie van ontwikkelingssamenwerking:

- „Armoedebestrijding is niet alleen een kwestie van steun aan afzonderlijke landen of regio's.” (regels 25–27)
- „Ook in het wereldwijde economische verkeer zijn aanpassingen nodig...” (regels 27–29)
- „...om ervoor te zorgen dat rijke en arme landen op voet van gelijkheid kunnen meedoen aan de wereldeconomie.” (regels 40–42)

per juist citaat

1

Eindexamen maatschappijleer vwo 2002-II

havovwo.nl

Antwoorden	Deel-scores
<p>Maximumscore 4</p> <p>2 ☐ Duurzame armoedebestrijding komt overeen met het kenmerk van (twee van de volgende):</p> <ul style="list-style-type: none">• de basisbehoeftenstrategie, namelijk de vervulling van de basisbehoeften als voedsel, onderdak, gezondheidszorg, onderwijs. Dit betekent ook concreet het bestrijden van armoede.• de strategie van self-reliance, namelijk landen willen/moeten zich zoveel mogelijk op eigen kracht ontwikkelen. Kenmerk van duurzame armoedebestrijding is dat regeringen en burgers zelf verantwoordelijk zijn voor hun ontwikkeling.• de kapitalistische strategie/model, namelijk het scheppen van een vrije markteconomie mits gebonden aan regels over sociale rechten, milieu, is een voorwaarde voor groei van de economie/verhoging van de productie. Het model van duurzame armoedebestrijding kan de negatieve kanten van het kapitalistisch model met alleen economische groei verminderen of teniet doen.• de socialistische strategie, namelijk aandacht voor verdeling van de economische groei onder de bevolking. Het model van duurzame armoedebestrijding stelt eisen aan een goed sociaal-economisch beleid, dat wil zeggen dat groei/financiële middelen ten goede komt/komen aan de allerarmsten. <p>per juist antwoord</p>	<p>2</p>
<p>Maximumscore 3</p> <p>3 ☐ Voorbeelden van goede antwoorden zijn (drie van de volgende):</p> <ul style="list-style-type: none">• het verlichten en kwijtschelden van de schulden van ontwikkelingslanden• het voorkomen van dumping van landbouwproducten door EU of rijke landen• De rijke landen moeten landbouwsubsidies aan eigen boeren beëindigen.• De westerse landen moeten stoppen met het subsidiëren van de export van agrarische producten.• het bevorderen van investeringen van particuliere bedrijven in ontwikkelingslanden• het opheffen van handelsbelemmering/protectionisme van rijke landen• Ontwikkelingslanden het recht geven medicijnen (bijvoorbeeld tegen aids, malaria en tbc) goedkoop te produceren of in te voeren (doorbreken van patentrechten van de westerse farmaceutische industrie). <p>per juist antwoord</p>	<p>1</p>
<p>Maximumscore 3</p> <p>4 ☐ • de mate van armoede Reden: de schaarse middelen wil Nederland zo effectief mogelijk inzetten. Daarom voorrang verlenen aan de armste landen met de grootste behoefte aan hulp</p> <p>• goed sociaal-economisch beleid Reden: zonder goed sociaal-economisch beleid kan er geen sprake zijn van armoedebestrijding. Zo'n beleid moet onder andere zorgen voor het scheppen van werkgelegenheid, voor toegankelijk onderwijs/voor plattelandsontwikkeling/voor het verkleinen van sociale ongelijkheid</p> <p>• goed bestuur Reden: om hulp effectief te maken, moet er in het land een goed en democratisch bestuur zijn. Dan is er een garantie dat er geen al te grote corruptie is, dat er openheid is over en controle op de overheidsuitgaven en het beleid./Dan is er garantie dat burgers invloed hebben op de ontwikkeling van het eigen land en zich ook verantwoordelijk kunnen voelen voor de eigen ontwikkeling./Dan is er garantie dat mensenrechten en menselijke waardigheid worden gerespecteerd; dit zijn belangrijke doelen van ontwikkeling in een land</p>	<p>1</p> <p>1</p> <p>1</p>

Eindexamen maatschappijleer vwo 2002-II

havovwo.nl

Antwoorden	Deel-scores
<p>Maximumscore 2</p> <p>5 ☐ Voorbeeld van een goed antwoord is: Nederland heeft daardoor meer gezag om invloed uit te oefenen in het internationale verkeer of op het beleid van internationale organisaties of op de samenstelling van internationale organisaties. (Nederland kreeg in 1998 veel steun van ontwikkelingslanden voor een zetel in de Veiligheidsraad. De minister van Buitenlandse Zaken gebruikte toen als argument de grote bijdrage van Nederland aan ontwikkelingssamenwerking.)</p>	
<p>Maximumscore 6</p> <p>6 ☐ • humanitaire/ethische motieven Voorbeeld van een goed antwoord is: Naast liefde, solidariteit met de armsten in de wereld of sociale rechtvaardigheid zijn de belangrijkste drijfveren voor het Nederlandse beleid. In het beleid ligt dan ook het accent op armoedebestrijding, naleven mensenrechten./Er wordt door Nederland relatief veel geld besteed aan ontwikkelingssamenwerking/Nederland geeft prioriteit aan het scheppen van basisvoorzieningen (20% van het budget).</p> <p>• economische motieven Voorbeeld van een goed antwoord is: Deze motieven spelen onder het tweede paarse kabinet (1998–2002) nauwelijks of geen rol als het erom gaat de <i>belangen</i> van het Nederlandse bedrijfsleven te dienen./Er is geen gebonden hulp meer waarbij dit motief sterk gold./Je kunt wel van een commercieel motief spreken als je uitgaat van het <i>belang</i> van werk/inkomsten van de talrijke hulporganisaties en consultancy bureaus. Deze organisaties hebben voor hun voortbestaan belang bij een hoog bedrag voor ontwikkelingssamenwerking.</p> <p>• ecologische motieven Voorbeeld van een goed antwoord is: Deze motieven spelen de laatste jaren een steeds grotere rol. Aandacht voor en behoud van de natuurlijke omgeving zit in de doelstelling 'duurzame armoedebestrijding' (zie regels 23–24 in tekst 1)./Milieubehoud is een apart thema en krijgt prioriteit in het beleid./Internationale ontwikkelingsorganisaties besteden expliciet aandacht aan ecologische vraagstukken (UNEP: VN-organisatie voor milieu, VN-verdragen over klimaat).</p> <p>per juist antwoord</p>	<p style="text-align: right;"><u>2</u></p>
<p>Maximumscore 2</p> <p>7 ☐ Voorbeelden van goede antwoorden zijn (twee van de volgende):</p> <ul style="list-style-type: none">• Een ontwikkelingsland hoeft geen of minder rekening te houden met de belangen van het donorland.• In internationaal verband kan een onderlinge afstemming van de hulp van rijke landen plaatsvinden wat de efficiëntie van de hulp vergroot.• In internationaal verband kan een onderlinge afstemming van de hulp van rijke landen plaatsvinden wat de directe afhankelijkheid van de arme landen vermindert.• Verschillende problemen zijn grensoverschrijdend en vergen een wereldwijde aanpak. Problemen als milieubescherming, vrouwenemancipatie, voedselzekerheid, afremming van de bevolkingsgroei, aidsbestrijding en dergelijke, kunnen niet door één enkel donorland in een bepaald gebied worden aangepakt. Internationale organisaties zijn daartoe meer geschikte instrumenten.• Ontwikkelingslanden zijn vertegenwoordigd in de internationale organisaties van de VN en kunnen dientengevolge meepraten.• Meer toegang van ontwikkelingslanden tot de wereldhandel/betere toegang van ontwikkelingslanden tot de westerse markten kan in internationaal verband effectief worden aangepakt. <p>per juist antwoord</p>	<p style="text-align: right;"><u>1</u></p>

Eindexamen maatschappijleer vwo 2002-II

havovwo.nl

Antwoorden	Deel-scores
Maximumscore 2	
8 ☐ voorbeeld van een goed antwoord: <ul style="list-style-type: none">• MFO's steunen activiteiten die vooral gericht zijn op verbetering van de positie van de armste bevolkingsgroepen in ontwikkelingslanden (zoals bijvoorbeeld de totstandbrenging van scholen, gezondheidszorg, kredietverlening, plattelandontwikkeling). Dit is ook een doelstelling van duurzame armoedebestrijding• Zij werken direct met particuliere organisaties in die landen (buiten regeringen om). Deze particuliere organisaties zijn zelf verantwoordelijk voor de projecten; participatie van de bevolking wordt bevorderd. Participatie en eigen verantwoordelijkheid van de bevolking worden gezien als een voorwaarde voor duurzame ontwikkeling	<u>1</u> <u>1</u>
Maximumscore 2	
9 ☐ voorbeeld van een goed antwoord: <p>Door het kopen van koffie met het Max Havelaar-keurmerk steun je indirect de koffieboeren en hun organisaties in ontwikkelingslanden. Die aangesloten koffieboeren ontvangen een vaste prijs voor hun koffie, die veel hoger ligt dan die op de wereldmarkt. Een aanvaardbaar inkomen van de boeren wordt daarmee gegarandeerd.</p>	
Maximumscore 2	
10 ☐ Voorbeeld van een goed antwoord is: <ul style="list-style-type: none">• De EU heeft met een groot aantal ontwikkelingslanden in onder andere Afrika, het Verdrag van Lomé (nu Verdrag van Cotonou) gesloten• In dit verdrag wordt onder andere aan deze landen toegang van hun producten op de Europese markt geboden/deze landen hebben speciale handelsvoordelen met de EU	<u>1</u> <u>1</u>
Opgave 2 Discussie over de monarchie	
11 ☐ Maximumscore 4 <i>A</i> barrière 1: (h)erkenning van een probleem als een politiek probleem barrière 2: afweging van problemen/toekennen van prioriteit aan het probleem barrière 3: beslissen over problemen barrière 4: besluiten uitvoeren	<u>2</u>
<i>Opmerking</i> <i>Alleen 2 punten toekennen indien alle barrières goed zijn en in de juiste volgorde staan.</i>	
<i>B</i> Het voorstel van De Graaf zal barrière 2 – afweging van problemen/wensen – niet passeren. De wens van De Graaf is erkend als een politieke wens of probleem (barrière 1 is gepasseerd), maar krijgt in de volgende fase geen prioriteit. De tegenstand tegen zijn voorstel is groot (tekst 4) en ook premier Kok zegt niet van plan te zijn de staatsrechtelijke positie van de koningin te veranderen (tekst 3)	<u>2</u>
Maximumscore 2	
12 ☐ Voorbeelden van goede antwoorden zijn (twee van de volgende): <ul style="list-style-type: none">• De koningin zal geen deel meer uitmaken van de regering.• De koningin speelt geen rol meer bij de formatie van een nieuw kabinet./De koningin benoemt niet meer de informateur en de formateur.• De koningin ondertekent geen wetten meer. <p>per juist antwoord</p>	<u>1</u>

Eindexamen maatschappijleer vwo 2002-II

havovwo.nl

Antwoorden	Deel-scores
Maximumscore 2	
13 ☐ • taak van de Raad van State in het proces van wetgeving: adviseren over wetsvoorstellen (en bestuur) aan de regering en parlement	<u>1</u>
• taak van de Raad van State in de bestuursrechtspraak: uitspraak doen over geschillen van het bestuur (het geschil betreft een beslissing van een bestuur)	<u>1</u>
Maximumscore 2	
14 ☐ Voorbeelden van goede antwoorden zijn (twee van de volgende): • kennis en deskundigheid (die bijvoorbeeld worden ingebracht bij de wekelijkse gesprekken met de minister-president) • charisma/persoonlijkheid • een lange ervaring	
per juist antwoord	<u>1</u>
Maximumscore 3	
15 ☐ de constitutionele monarchie twee van de volgende: • De koning(in) is gebonden aan de regels van de grondwet. • De ministers zijn politiek verantwoordelijk voor de daden van de koning(in). • De publieke rol van de koning(in) is hoofdzakelijk ceremonieel/symbolisch.	<u>1</u>
per juist antwoord	<u>1</u>
Maximumscore 3	
16 ☐ <i>A</i> Politieke cultuur is het geheel van opvattingen, waarden en normen, houdingen en verwachtingen die er in de samenleving bestaan over politiek	<u>2</u>
<i>B</i> Voorbeelden van goede antwoorden zijn (één van de volgende): • Het was tot nu toe de norm om over de monarchie geen politieke discussie te houden. • De opvattingen over de politieke rol van de koning(in) veranderen. • Waarden en normen in de politiek zijn in het geding, bijvoorbeeld de nieuwe norm dat het staatshoofd gekozen moet worden door burgers, de volksvertegenwoordiging of de ministers.	<u>1</u>
Maximumscore 2	
17 ☐ Juist D66 pleit voor staatsrechtelijke vernieuwing en voor democratische besluitvorming/het op een democratische wijze kiezen van personen in politieke functies. Het past in deze visie dat een erfelijk koningschap geen daadwerkelijke bevoegdheden heeft.	

Eindexamen maatschappijleer vwo 2002-II

havovwo.nl

Antwoorden	Deel-scores
Maximumscore 4	
18 □ Voorbeelden van kenmerkende verschillen (twee van de volgende):	
Verschil 1	
Nederlands stelsel:	
• Ministers moeten het vertrouwen/de steun van het parlement hebben en kunnen door het parlement ter verantwoording worden geroepen/naar huis worden gezonden	<u>1</u>
Presidentieel stelsel:	
• Ministers worden door de president benoemd/ontslagen (goedkeurende stem van de Senaat bij benoeming) en zijn alleen aan hem verantwoording schuldig (wel hoorzittingen door de Senaat mogelijk)	<u>1</u>
Verschil 2	
Nederlands stelsel:	
• Het parlement kan het kabinet naar huis sturen	<u>1</u>
Presidentieel stelsel:	
• Het congres kan de president niet zomaar afzetten./Het congres kan wel een impeachment-procedure starten om de president uit zijn ambt te zetten (alleen wanneer de president de Constitutie heeft geschonden)	<u>1</u>
Verschil 3	
Nederlands stelsel:	
• Er is een onderscheid tussen de rol van het staatshoofd (de koningin) en de regeringsleider (minister-president)	<u>1</u>
Presidentieel stelsel:	
• President is hoofd van de regering en is staatshoofd	<u>1</u>
Verschil 4	
Nederlands stelsel:	
• De regering kan het parlement bij een conflict ontbinden en nieuwe verkiezingen uitschrijven (art. 64 uit de Grondwet; inmiddels zeer uitzonderlijk)	<u>1</u>
Presidentieel stelsel:	
• De president kan het congres niet ontbinden en geen nieuwe verkiezingen uitschrijven	<u>1</u>

Opgave 3 Criminaliteit in Nederland

Maximumscore 4	
19 □ <i>A</i>	
Voorbeelden van goede antwoorden zijn (twee van de volgende):	
• Er is onvoldoende bewijs om de verdachte door de rechter veroordeeld te krijgen.	
• De schade die verdachten ondervinden van een rechtszaak en veroordeling wegen niet op tegen de noodzaak tot straffen.	
• Er zijn capaciteitsproblemen, opsporing en vervolging van andere zaken worden van groter belang geacht.	
per juist antwoord	<u>1</u>
<i>B</i>	
• (Het Wetboek van Strafvordering kent) het opportuniteitsbeginsel	<u>1</u>
• Dit houdt in dat bij de vervolging van strafzaken het OM zelfstandig beslist welke gepleegde strafbare feiten het zal vervolgen en welke beter onvervolgd kunnen blijven./Het OM heeft een zekere speelruimte om al dan niet tot vervolging over te gaan	<u>1</u>

Eindexamen maatschappijleer vwo 2002-II

havovwo.nl

Antwoorden	Deel-scores
<p>Maximumscore 2</p> <p>20 ☐ Voorbeelden van goede antwoorden zijn (twee van de volgende):</p> <ul style="list-style-type: none">• Criminaliteit is cultuurbepaald. Wat in Italië crimineel gedrag is, hoeft dat in Nederland niet te zijn en andersom. Dat heeft te maken met wat overheid en samenleving als strafwaardig zien. De strafwetten verschillen per land.• Opsporingsbereidheid van politie en politiesterke kunnen per land verschillen.• Niet alle strafbare feiten komen ter kennis van de politie vanwege lage aangiftebereidheid van de burgers, omdat ze niet ontdekt worden etc. De aangiftebereidheid van bepaalde delicten door personen kan per land verschillend zijn. <p>per juist antwoord</p>	<p><u>1</u></p>
<p>Maximumscore 4</p> <p>21 ☐ Voorbeelden van goede antwoorden zijn (twee van de volgende):</p> <ul style="list-style-type: none">• de bindingstheorie: Er is sprake van vermindering van de informele controle en sociale bindingen in de samenleving./Allerlei maatschappelijke banden zijn losser en minder geworden./ Maatschappelijke betrokkenheid en gemeenschapszin zijn verminderd./verminderde invloed van kerk en levensbeschouwing en daarmee samenhangend afgenomen waarden- en normenpatroon• de theorie dat maatschappelijke afkomst en omgeving van invloed zijn op crimineel gedrag: Bepaalde groepen in de samenleving bevinden zich in een lage economische positie. Met name geldt dit voor etnische minderheden./Marginalisering van bepaalde groepen (allochtonen) in onze samenleving.• de anomietheorie: Veel burgers in onze samenleving en met name mensen uit etnische groepen bevinden zich in een achterstandspositie. Als mensen niet in staat zijn of geen gelegenheid hebben op een legale manier de maatschappelijk begerenswaardige doelen te bereiken, zullen ze geneigd zijn om via criminele activiteiten hun doel te bereiken. <p>per juiste theorie en uitleg</p>	<p><u>2</u></p>
<p>Maximumscore 2</p> <p>22 ☐ Voorbeelden van goede antwoorden zijn (twee van de volgende):</p> <ul style="list-style-type: none">• Bij sommige soorten criminaliteit zijn allochtonen ondervertegenwoordigd (witteboorden-criminaliteit), in andere oververtegenwoordigd. Bij deze stelling wordt daar geen onderscheid tussen gemaakt.• Er wordt niet gekeken naar bepaalde etnische groepen, maar alle etnische minderheden worden over één kam geschoren.• Verschillen binnen de etnische groepen, aan de hand van variabelen als leeftijd, opleidingsniveau en sociaal-economische klasse, komen niet in het diagram naar voren. <p>per juist antwoord</p>	<p><u>1</u></p>
<p>Maximumscore 2</p> <p>23 ☐ Uit diagram 4 blijkt dat de meerderheid (80%) vindt dat er klassenjustitie is. Volgens de meerderheid treedt er geen gelijke behandeling op./Het beginsel van rechtsgelijkheid wordt geschonden, vindt de meerderheid.</p>	
<p>Maximumscore 1</p> <p>24 ☐ opsporen van strafbare feiten/ophelderen van delicten</p>	
<p>Maximumscore 3</p> <p>25 ☐ Voorbeeld van een goed antwoord is: Bij vormen van zware criminaliteit. Personen die zich hieraan schuldig maken, zullen zich waarschijnlijk minder laten afschrikken door preventie in de vorm van voorlichting, onderwijs over waarden en normen en het vergroten van sociale controle. Om deze vormen van criminaliteit te kunnen bestrijden, zal (mede) een repressieve aanpak nodig zijn zoals betere opsporingsmethoden, meer politie, meer cellen.</p>	

Eindexamen maatschappijleer vwo 2002-II

havovwo.nl

	Antwoorden	Deel- scores
	Maximumscore 7	
26	<p>□ A</p> <p>uitvoerende macht wetgevende macht rechterlijke macht</p> <p><i>Opmerking</i> <i>Alleen 1 punt toekennen indien alle drie goed.</i></p> <p>B</p> <ul style="list-style-type: none">• Uitvoerende macht Minister van Justitie is politiek verantwoordelijk voor gegeven aanwijzingen en ingrijpen in opsporingsonderzoek./De minister is verantwoordelijk voor het handelen van OM (regels 38–45 uit tekst 6). De minister moest bijvoorbeeld de opsporingsstrategieën (het 'doorlaten' van drugs of het inzetten van een crimineel als infiltrant) goedkeuren• Wetgevende macht Het parlement en de regering maken wetten waarin wordt bepaald wat strafbaar is. Ook om vast te stellen welke opsporingsmethoden toegestaan zijn en welke niet (regels 14–24). (Als er nog geen wetgeving is, moet de minister de beslissing nemen en dient de rechter zo'n beslissing te toetsen. Als er nieuwe wetgeving is, verdwijnt deze rol van de minister.)• Rechterlijke macht De rechter beoordeelt onafhankelijk of verdachte zich al dan niet heeft schuldig gemaakt aan strafbare feiten./De rechter kan toetsen of de goedkeuring van de minister over het toelaten van bepaalde opsporingsmethoden terecht is genomen (regels 16–20 uit tekst 6)	<p><u>1</u></p> <p><u>2</u></p> <p><u>2</u></p> <p><u>2</u></p>
	Maximumscore 4	
27	<p>□ Voorbeeld van een goed antwoord is:</p> <ul style="list-style-type: none">• In een rechtsstaat dient sprake te zijn van rechtsgelijkheid/rechtsbescherming van de burger. Dat kan alleen als bevoegdheden van politie en justitie staan omschreven in de wet. Zolang dat niet het geval is, zouden politie en justitie de opsporingsstrategieën eigenlijk niet mogen gebruiken, omdat het de rechtsgelijkheid/rechtsbescherming van de burger aantast. (Bijvoorbeeld als er in een loods van een burger een inijkoperatie wordt gedaan zonder huiszoekingsbevel.)• Afzien van deze opsporingsmethoden kan er toe leiden dat de rechtshandhaving in gevaar komt. Zolang er geen wetgeving is, kan de (georganiseerde) misdaad min of meer haar gang gaan. Om dat te voorkomen, moet er een manier gevonden worden die ervoor zorgt dat de (georganiseerde) criminaliteit kan worden aangepakt, terwijl de rechtsgelijkheid/rechtsbescherming van de burger ook in stand blijft. (zie de procedure die Sorgdrager beschrijft in regels 14–21 uit tekst 6)	<p><u>2</u></p> <p><u>2</u></p>

Eindexamen maatschappijleer vwo 2002-II

havovwo.nl

Antwoorden	Deel- scores
Maximumscore 2	
28 ☐ oneens met de opvatting van de vrienden van Daniël van Cotthem – gebruik van voor- of nadeel van hoge gevangenisstraf (één van de volgende):	<u>1</u>
<ul style="list-style-type: none">• 5 jaar gevangenisstraf (en tbs) voor mishandeling die de dood tengevolge heeft, voldoet aan de bepalingen van het Wetboek van Strafrecht. De daders hadden niet de bedoeling Daniël van Cotthem dood te slaan./5 jaar gevangenisstraf is een hoge straf die voldoet aan de gevoelens van vergelding en bescherming van de samenleving.• Hogere straffen dan 5 jaar hebben als nadeel dat er eerder sprake is van recidive./De mogelijkheden voor heropvoeding/resocialisatie worden kleiner naarmate de gevangene langer in een gevangenis moet blijven.	
– voor- of nadeel tbs (één van de volgende):	<u>1</u>
<ul style="list-style-type: none">• Een tbs-veroordeling biedt een extra beveiliging van de samenleving, want de dader krijgt voor onbepaalde tijd een behandeling in een tbs-inrichting.• De dader krijgt een behandeling met het oog op resocialisatie.• Indien er geen verbetering optreedt in het gedrag dan kan de tbs worden verlengd (bescherming van de samenleving).	
eens met de opvatting van de vrienden van Daniël van Cotthem – voor- of nadeel hoge gevangenisstraf (één van de volgende):	<u>1</u>
<ul style="list-style-type: none">• Een hogere gevangenisstraf heeft een sterker effect op de voorkoming van ernstige misdrijven (generale preventie en het handhaven van de rechtsorde en het voorkomen van eigenrichting)• Een hogere gevangenisstraf zal ook passen bij het rechtsgevoel van de meeste burgers.• Een hogere gevangenisstraf zal meer tegemoet komen aan de gevoelens van genoegdoening van (de familie van) het slachtoffer.	
– voor- of nadeel tbs	<u>1</u>
Bij tbs is er minder sprake van gevoelens van vergelding (subjectieve wens van slachtoffers en/of publiek)./Het rechtsgevoel is gekrenkt.	
Maximumscore 1	
29 ☐ Voorbeeld van een goed antwoord is:	
<ul style="list-style-type: none">• Er is een wettelijke regeling voor schadevergoeding./Rechters kunnen daders verplichten tot het betalen van een schadevergoeding.• het betuigen van spijt door de dader aan het slachtoffer• Het verhaal van het slachtoffer kan gehoord worden tijdens de rechtszitting.• Slachtoffers kunnen horen hoe de zaak uiteindelijk afgehandeld is.	
Maximumscore 2	
30 ☐ Voorbeelden van goede antwoorden zijn (twee van de volgende):	
<ul style="list-style-type: none">• De steekproef moet aselekt zijn.• De onderzoeksgroep moet representatief zijn voor de onderzoekspopulatie.• De respons moet groot genoeg zijn.• De gebruikte begrippen moeten goed geoperationaliseerd zijn.• De stellingen in de enquête moeten ondubbelzinnig/relevant zijn.	
per juist antwoord	<u>1</u>

Eindexamen maatschappijleer vwo 2002-II

havovwo.nl

Antwoorden

Deel-
scores

Opgave 4 Europese Unie

Maximumscore 3

- 31 Ja, omdat er sprake is van
- een soeverein gezag op bepaalde deelterreinen van de kant van de Europese Commissie.
 - een (vaste) groep mensen die woont op het grondgebied van de Unie.
 - een (duidelijk omljnd) grondgebied van de Unie.

per goed antwoord

1

- Nee, (de EU is geen staat, maar een bijzondere internationale organisatie,) omdat
- elke lidstaat zijn eigen soeverein gezag heeft.
 - sommige EU-regels of afspraken niet gelden voor burgers van alle lidstaten, bijvoorbeeld niet alle lidstaten doen mee aan de euro.
 - de EU geen eigen leger, politie, gevangenis en dergelijke heeft.

per goed antwoord

1

Maximumscore 3

- 32 A
- Voorbeelden van goede antwoorden zijn (twee van de volgende):
- Het Europees Parlement kan de Raad van Ministers of een minister niet ter verantwoording roepen.
 - De voorzitter van de Commissie en de andere Commissieleden worden voorgedragen door de regeringen van de lidstaten/worden niet benoemd door het EP.
 - Het EP kan geen individuele leden van de Commissie naar huis sturen (alleen de hele Commissie).
 - Het EP heeft niets te vertellen over bijna de helft van de begroting; het EP heeft niet alle formele controlemiddelen die een nationaal parlement wel heeft./Te weinig bevoegdheden van het EP/te weinig macht van het EP/ontbreken van verschillende wetgevende bevoegdheden en van vergaande controlefuncties van het EP.

per goed antwoord

1

B

De burgers van de lidstaten kiezen rechtstreeks de leden van het EP/vrije en geheime verkiezingen voor leden van het EP

1